



Advies

Tussentijdse aanpassing minimumloon 2015

Juli 2015

De Sociaal Economische Raad

De Sociaal Economische Raad (SER) is een bij landsverordening ingesteld onafhankelijk overleg- en adviesorgaan dat de regering adviseert over allerlei belangrijke onderwerpen van sociaal-economische aard.

In de SER hebben vertegenwoordigers van werknemers- en werkgeversorganisaties en onafhankelijke deskundigen zitting. De leden van de SER bespreken allerhande aangelegenheden op sociaal-economisch gebied en brengen hierover gevraagd en ongevraagd adviezen, nota's en rapporten uit.

Met de instelling van de SER heeft de overheid het mogelijk gemaakt voor sociale partners om zich vrijelijk en ongebonden, gevraagd of ongevraagd uit te spreken over het sociaal economische beleid.

De adviezen, rapporten en nota's van de SER zijn, nadat zij door de regering openbaar zijn gemaakt, digitaal verkrijgbaar bij de SER.

Contactgegevens van de SER

Adres : L.G. Smith Boulevard 134
Oranjestad
Aruba
Telefoon : 00297-5832713
Fax: : 00297-5838956
E-mail : ser.aruba@hotmail.com

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	2
1. Het voornemen tot tussentijdse verhoging v/h minimumloon	3
1.1. De verhoging van de BAZV met 1% naar 2% per 1 juli 2015.....	3
1.2. De langlopende prijsafspraken van het WEB (hedgingovereenkomsten).....	4
2. Overige overwegingen.	6
2.1. Hervorming van het belastingstelsel	6
2.2. Inflatie/deflatie	6
2.3. De verhouding tussen het GDP en de salarissen	7
2.4. De verhouding tussen de salarissen en het minimumloon	8
2.5. De verhouding tussen het bestaansminimum en het minimumloon	8
2.6. De verhouding tussen het minimumloon en inflatie	9
3. Standpunt van de Raad	11

Inleiding

Bijgaand SER-advies is opgesteld naar aanleiding van het verzoek van de Minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid de dato 5 juni 2015 (zie bijlage), om een advies terzake het voornemen van de regering om het minimumloon in 2015 tussentijds te verhogen.

In het verzoek duidt de Minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid op een tweetal ontwikkelingen, welke mogelijk inflatoire effecten kunnen hebben voor de consument en dan in het bijzonder voor de laagstbetaalde groep werknemers, zijnde de minimumloners.

Deze twee ontwikkelingen zijn:

- de verhoging van de BAZV met 1% naar 2 ingaande 1 juli 2015;
- de langlopende prijsafspraken van het Water- en Electriciteitsbedrijf (WEB, de hedging-overeenkomsten).

De Minister maakt in diens verzoek het voornemen van de regering kenbaar om voor deze groep het minimumloon tussentijds te verhogen op basis van artikel 13 lid 3 van de 'Landsverordening minimumlonen AB 1989 no. GT 26'.

Het SER-advies is als volgt opgesteld. In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de door de regering aangegeven redenen voor een tussentijdse verhoging van het minimumloon. In hoofdstuk 2 komen overige overwegingen aan bod, die van belang kunnen zijn bij de besluitvorming terzake. Tot slot wordt in hoofdstuk 3 het standpunt van de Raad nog eens duidelijk en kort aangegeven.

1. Het voornemen tot tussentijdse verhoging v/h minimumloon

Tussentijdse verhoging van het minimumloon geschiedt op basis van artikel 13 lid 3 van de 'Landsverordening minimumlonen AB 1989 no. GT 26'. Het artikel luidt:

“De regering kan in bijzondere omstandigheden bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, de Sociaal Economische Raad gehoord, wijziging brengen in de in artikel 9, eerste en tweede lid, genoemde bedragen”.

Ingevolge de strekking van het artikel moet de Raad de argumenten in het verzoek van de Minister beoordelen tegen hetgeen gezien kan worden als een “bijzondere omstandigheid” in de zin van het bewuste artikel.

1.1. De verhoging van de BAZV met 1% naar 2% per 1 juli 2015.

De Raad verwacht dat er van een verhoging van de BAZV een inflatoir effect uit zal gaan naar de gemeenschap. Aangezien de verhoging van de BAZV gelijktijdig gepaard gaat met een verlaging van de AZV-premie met 1%, is de verwachting van de Raad dat het inflatoir effect zeer gering zal zijn. De BAZV wordt procentueel gecompenseerd met de verlaging van de AZV-premie.

Ter illustratie:

De verwervingskosten, de pensioenpremie, alsmede overige inhoudingen en verrekeningen daargelaten, leert een simpele rekensom het volgende. De “besparing” op de AZV-premie (met 1%), op het inkomen van de minimumloner, is ongeveer Awg. 17,= (het verschil tussen een premie van 2,6% en 1,6% over een minimumloon van Awg. 1.636,=). De koopkracht van de minimumloner stijgt hierdoor ongeveer met Awg. 17,=.

Het inflatoir effect van de verhoging van de BAZV manifesteert zich voor de minimumloner op het moment, dat deze goederen of diensten wil aankopen met eerdergenoemd extra bedrag van Awg. 17,=. De minimumloner beschikt weliswaar over Awg. 17,= maar moet bij aankoop van goederen en diensten rekening houden met de 1% stijging in de BAZV, plus nog 2,5% (de reeds bestaande 1% BAZV en een BBO van 1,5%), dus samen 3,5% die doorberekend worden aan de consument. Na aftrek van de aangegeven 3,5% belasting op de consumptie, kan hij uiteindelijk reëel gezien voor een bedrag van circa Awg. 16,50 uitgeven.

Het inflatoir effect van de verhoging van de BAZV (en van de overige belastingen) op het minimumloon en dus de koopkracht van de minimumloner bedraagt derhalve ongeveer 50 cent. Het inflatoir effect vertaald naar een percentage over het minimumloon, bedraagt ongeveer 0,04%.

De Raad is van mening dat een inflatoir effect/koopkrachtverlies op het minimumloon van circa 0,04% niet gezien kan worden als een bijzondere omstandigheid in de zin van artikel 13 lid 3 van de 'Landsverordening minimumlonen AB 1989 no. GT 26'. Derhalve acht de Raad het niet raadzaam om het minimumloon op basis hiervan te verhogen. Feitelijk komt het erop neer dat met de verlaging van de AZV-premie met eenzelfde percentage als de BAZV verhoogd wordt, eventuele inflatoire effecten al opgevangen blijken te worden.

1.2. De langlopende prijsafspraken van het WEB (hedgingovereenkomsten).

Het is vooralsnog niet duidelijk of de meerkosten – van de door het WEB gemaakte langlopende prijsafspraken – een verhoogde financiële druk tot gevolg hebben voor de consument en zo ja hoe hoog deze zal zijn. Als zodanig is dus niet duidelijk of er sprake is van een inflatoir effect van de prijsafspraken als waarnaar verwezen en zo ja hoe groot dit zal zijn. Aannemelijker is, dat de langlopende prijsafspraken van het WEB (in deze de hedging-contracten) geen effect zullen hebben op de energieprijzen die de consument in rekening gebracht wordt. Als er al consequenties verbonden waren aan de door WEB gemaakte langlopende prijsafspraken, dan hebben deze zich al gemanifesteerd vanaf het moment dat de hedging-overeenkomsten werden aangegaan.

Met het afdekken van de risico's voor fluctuerende olieprijsen – dus stabilisering van de olieprijs die door het WEB betaald en doorberekend wordt aan de consument – vindt er evenzo afdekking plaats van de risico's, van fluctuerende energiekosten vanwege een fluctuerende olieprijs en stijgende productiekosten van het WEB als gevolg daarvan. Als er momenteel sprake zou zijn van meerkosten die verbonden zijn aan de productie van energie en welke doorberekend moeten worden aan de consument, dan kunnen die meerkosten alleen maar het gevolg zijn van:

- *een kostbare verbreking van of wijziging in de hedging-overeenkomsten.* Voor zover bekend heeft er geen wijziging van de hedging-overeenkomsten plaatsgevonden noch zijn contractuele afspraken in dit kader verbroken.

- *een verhoging in de productie van energie op basis van een verhoging van de vraag aan energie.* Hiervan is vooralsnog niets bekend noch verandert een verhoogde vraag iets aan de kosten van de hedging-overeenkomsten zelf en dus het risico-afdekkend effect dat met die overeenkomsten wordt beoogd.

De Raad is van mening dat ook hier in de zin van artikel 13 lid 3 van de 'Landsverordening minimumlonen AB 1989 no. GT 26', de door het WEB (in het verleden) gemaakte langlopende prijsafspraken sec en waarmee eveneens beoogd wordt om de risico's voor de consument mee af te dekken, niet gezien kunnen worden als een bijzondere omstandigheid om het minimumloon met een x aantal procenten te kunnen verhogen.

2. Overige overwegingen.

Overige overwegingen welke een rol spelen bij het besluit tot een tussentijdse verhoging van het minimumloon, zouden kunnen zijn:

- een hervorming van het belastingstelsel;
- inflatie/deflatie;
- de groei en ontwikkeling van het GDP t.o.v. die van de salarissen;
- de groei en ontwikkeling van de salarissen t.o.v. die van het minimumloon;
- de groei en ontwikkeling van het bestaansminimum t.o.v. die van het minimumloon;
- de groei en ontwikkeling van het minimumloon t.o.v. die van de inflatie/deflatie.

2.1. *Hervorming van het belastingstelsel*

De maatregelen welke in het kader van de hervorming van het belastingstelsel genomen zijn, zullen voor zover bekend grotendeels zo niet allemaal in 2016 en later concretere vormen aannemen en geëffectueerd worden. De effecten daarvan zullen dus gedurende het jaar 2016 en later pas evident worden en dus ook de eventuele inflatoire effecten daarvan, tenzij besloten zou zijn om een aantal daarvan versneld in 2015 door te voeren. Er zijn echter geen aanwijzingen hiervoor.

2.2. *Inflatie/deflatie*

Voor wat betreft de noodzaak van een tussentijdse verhoging van het minimumloon in 2015, kunnen de (maandelijkse) inflatiecijfers tot nu toe en die van het vorig jaar ook nog enig licht schijnen op de vraag of het wenselijk en noodzakelijk is om het minimumloon in 2015 tussentijds te verhogen of niet. Het gemiddelde cijfer (op basis van gegevens van het CBS geven aan dat er in de eerste vier maanden van dit jaar gemiddeld sprake is geweest van een deflatie met -0,2 procentpunten.

Het vorig jaar (2014) bedroeg het gemiddelde cijfer over de eerste vier maanden 0,0 procentpunten. Dit jaar is er over de eerste vier maanden van het jaar dus geen noemenswaardige verandering opgetreden in het

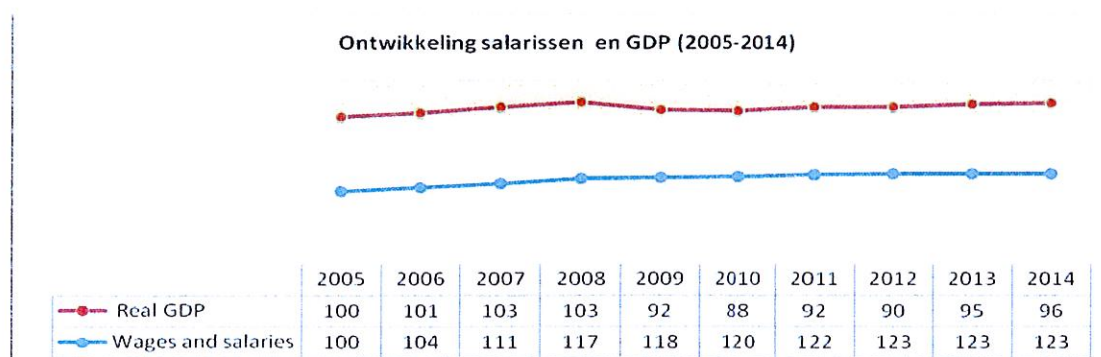
gemiddelde inflatiecijfer, ten opzichte van vorig jaar en over eenzelfde periode.

De Centrale bank van Aruba (CBA) schat op dit moment in, dat de gemiddelde 12 maand inflatie per eind 2015 zal uitkomen op 1,2%. Op basis van voorlopige berekeningen gaat het CBA ervan uit dat de verhoging van het BAZV met 1% per juli 2015, een bijdrage zal hebben van 0,4% aan de gemiddelde inflatiecijfer van 1,2%. Het inflatoir effect van de verhoging van het BAZV is dus volgens het CBA, 0,4%.

2.3. De verhouding tussen het GDP en de salarissen

In verband met de overweging om het minimumloon tussentijds te verhogen of niet, kan het een overweging zijn om de verhouding tussen salarissen en het GDP daarin te betrekken. Betrekken, in die zin dat dit als referentiepunt kan dienen in gevallen waar een sterke groei van het GDP zich op de een of andere wijze kan vertalen in een gunstige aanpassing van de loonontwikkeling. Onderstaande grafiek laat de verhouding zien in de ontwikkeling van het GDP en dat van de salarissen, in verhouding tot elkaar en voor Aruba.

Grafiek 1:



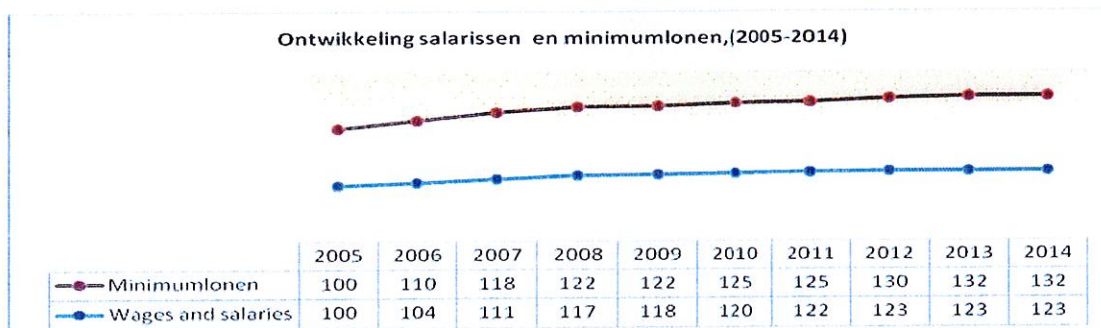
* Tot stand gekomen op basis van data van het CBS, SVB, CBA, e.a. (to date)

Bovenstaande grafiek laat zien dat de ontwikkeling/fluctuaties van het GDP, vrijwel niet van invloed zijn geweest op de ontwikkeling van de salarissen. Aanpassen van de salarissen op basis van ontwikkelingen in het GDP is op Aruba in ieder geval voor wat de afgelopen 10 jaren betreft, geen praktijk geweest.

2.4. De verhouding tussen de salarissen en het minimumloon

Al is er op Aruba geen sprake van trendvolging tussen het minimumloon en de overige salarissen, kan het toch als wenselijk beschouwd worden dat de ontwikkeling van het minimumloon (anders dan op basis van de trend in de inflatie/deflatie), niet al te veel afwijkt van de ontwikkeling in de salarissen. De hiernavolgende grafiek laat de verhouding zien in de ontwikkeling van de salarissen ten opzichte van die van het minimumloon over een periode van 10 jaar (2005 - 2014).

Grafiek 2:



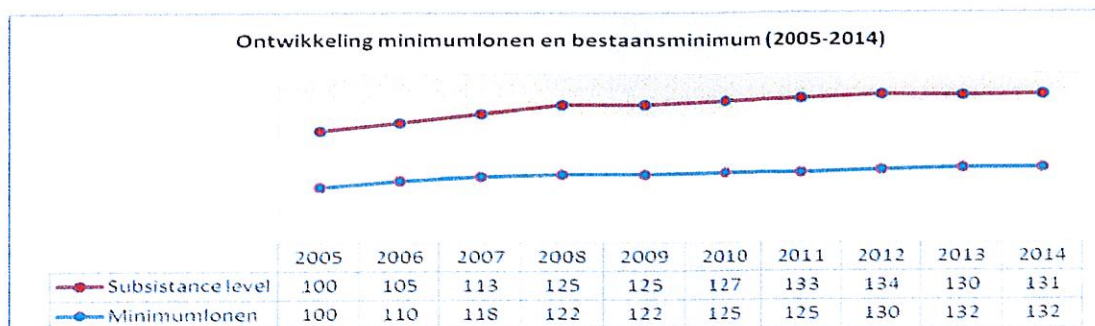
* Tot stand gekomen op basis van data van het CBS, SVB, CBA, e.a. (to date)

Zowel de salarissen als het minimumloon hebben een gestage gelijdelijke groei doorgemaakt. In de periode 2009 – 2014 hebben de salarissen een gemiddelde groei van om en nabij de 3,2% doorgemaakt (met als basisjaar 2009=100). Het minimumloon is over die periode eveneens gemiddeld met 3,2% gestegen. De groei van de salarissen en die van het minimumloon zijn de laatste vijf jaren aldus vrijwel hetzelfde gebleven. Bekeken over de laatste 10 jaren (dus vanaf 2005 tot op heden) ligt de groei van de salarissen op 16,1% en die van het minimumloon op 21,6%.

2.5. De verhouding tussen het bestaansminimum en het minimumloon

Een vergelijk tussen de ontwikkeling van het minimumloon en die van het bestaansminimum is van belang vanuit de redenering dat het bestaansminimum het minimale is wat iemand nodig heeft om een redelijk bestaan op te kunnen bouwen. Aangezien ervoor gekozen is om het minimumloon niet op het zelfde niveau te stellen als het bestaansminimum, ontstaat er een (financiële) ruimte tussen het bestaansminimum en het minimumloon. De hiernavolgende grafiek laat de verhouding zien in de ontwikkeling van het bestaansminimum en dat van het minimumloon in verhouding tot elkaar.

Grafiek 3:



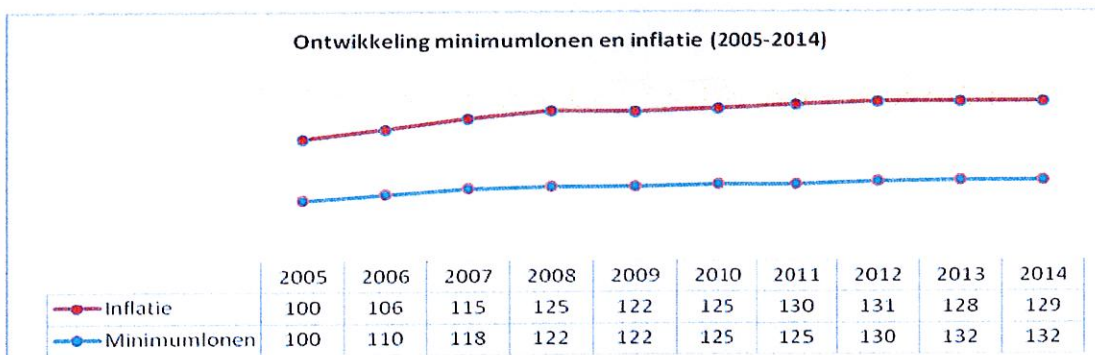
* Tot stand gekomen op basis van data van het CBS (to date)

Op basis van de gegevens over het bestaansminimum en het minimumloon kan worden geconcludeerd dat de onderlinge verhoudingen (financiële ruimte) tussen de groei in het bestaansminimum en die van het minimumloon, vanaf 2011 aan het verkleinen is.

2.6. De verhouding tussen het minimumloon en inflatie

Onderstaande grafiek laat de verhouding zien in de ontwikkeling van het minimumloon en dat van de inflatie, ten opzichte van elkaar.

Grafiek 4:



* Tot stand gekomen op basis van data van het CBS en het CBA (to date)

Waar in 2006-2009 de consequenties van de mondiale recessie voelbaar begonnen te worden was er eveneens sprake van dat de ontwikkeling van het minimumloon achter begon te lopen bij de inflatie. Waar de ontwikkeling van het minimumloon geleden heeft onder de mondiale recessie, geldt dit natuurlijk ook voor de inkomsten van het bedrijfsleven. Inkomsten die niet alleen benodigd zijn voor de opbouw van reserves, investeringen en een stuk innovatie. Vanuit die inkomsten wordt eveneens een stuk compensatie bekostigd voor het koopkrachtverlies van de minimumloners. Die compensatie is gedurende die periode van recessie - zonder vooruitzicht op herstel op

korte termijn - niet mogelijk gebleken in verhouding tot de inflatie gedurende die periode.

Vanaf 2009 doet de situatie zich voor, waarin er een voorzichtige stabilisatie begint te ontstaan tussen de trends in de inflatie/deflatie, en de ontwikkeling in het minimumloon en beginnen deze weer in een beter verhouding tot elkaar op te trekken.

Hierbij moet niet uit het oog worden verloren, dat er vooralsnog geen sprake is van een volledig economisch herstel en dat dit nog geruime tijd op zich zal laten wachten.

3. Standpunt van de Raad

Van de verhoging van de BAZV (met 1%) - onder gelijktijdige verlaging van de AZV-premie (met 1%) - gaat geen dusdanig inflatoir effect uit naar het minimumloon, welke beschouwd zou kunnen worden als een bijzondere omstandigheid in de zin van artikel 13 lid 3 van de 'Landsverordening minimumlonen AB 1989 no. GT 26'. Van de langlopende prijsafspraken van het WEB, verwacht de Raad geen inflatoire effecten. De inflatoire effecten van de hervormingen in het belastingstelsel worden pas evident in 2016 en later. Voorts is er in 2015 in de eerste vier maanden van het jaar geen noemenswaardige verandering opgetreden in het gemiddelde inflatiecijfer, ten opzichte van het daaraan voorafgaande jaar over eenzelfde periode. Wanneer de ontwikkeling en groei in de salarissen, het GDP, het minimumloon, het bestaansniveau en de inflatie met elkaar vergeleken worden, valt over de laatste decennia (2005-heden) op dat:

- de salarissen een constante geleidelijke groei hebben weten door te maken, onafhankelijk van fluctuaties in het GDP;
- de salarissen en het minimumloon vrijwel gelijk met elkaar zijn opgetrokken;
- het bestaansniveau en het minimumloon ten opzichte van elkaar vrijwel gelijk opgaan en de (financiële) ruimte tussen beide aan het verkleinen is;
- waar in 2006-2009 er nog sprake van was dat het minimumloon achter begon te lopen bij de inflatie, is die situatie zich vanaf 2009 aan het herstellen en beginnen de ontwikkeling van het minimumloon en die van de verhouding tussen deflatie en inflatie weer gelijk met elkaar op te trekken.

Afgezien van het feit dat er geen aanleiding blijkt te zijn om het minimumloon op dit moment tussentijds te verhogen, heeft het bedrijfsleven een verhoging van het minimumloon voor 2015 niet gebudgetteerd en hebben de financiële middelen daartoe niet voorhanden.

Een onverwachte tussentijdse verhoging van het minimumloon leidt tot een verhoging in de personeelskosten en met dien verstande tot een verhoging van de bedrijfs c.q. exploitatiekosten en gaat dus ten koste van de bedrijfsvoering. Dit kan resulteren in:

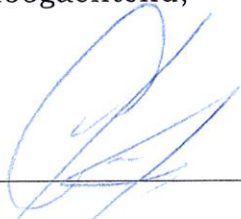
- prijsstijgingen en een stuk inflatie in de hand werken;
- mogelijke een remmende werking hebben op de groei van de werkgelegenheid.

De Raad vindt op grond van het voorgaande het niet raadzaam om over te gaan tot een tussentijdse verhoging van het minimumloon voor 2015. Echter, mede met het oog op de hervorming van het belastingstelsel en de eventuele inflatoire effecten die daaruit kunnen voortvloeien voor de minimumloners alsmede de door het CBA verwachte verdere effect van het BAZV op de inflatiecijfer in 2016, verwacht de Raad wel dat er aanleiding zou kunnen ontstaan om het minimumloon per 1 januari 2016 te verhogen.

De Raad ziet gaarne een verzoek ten aanzien hiervan tegemoet, waarbij wederom overwogen zal worden of een verhoging van het minimumloon economisch gedragen kan worden. Als vanzelfsprekend wordt in die overweging een eventuele maatschappelijke noodzaak tot verhoging, daarin meegenomen.

Oranjestad, 13 juli 2015

Hoogachtend,



Dhr. J.R. Geerman
Voorzitter
Sociaal Economische Raad



Dhr. drs. Felix R.E. Bijlhout
Secretaris
Sociaal Economische Raad



Regering van Aruba

Ministerie van Sociale Zaken,
Jeugd en Arbeid
L.G. Smith Blvd. 76
Oranjestad, Aruba
Tel. (297) 528 4900
minsja@arubagovernment.aw

De Sociaal-Economische Raad
T.a.v. de Secretaris, dhr. drs. Felix R.E. Bijlhout
L.G. Smith Blvd. 134
Oranjestad
Alhier

Referentie
MinSJA/1285/15

Datum 05 JUNI 2015

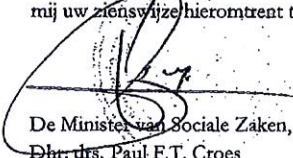
Betreft
Verzoek advies inzake verhoging minimumloon

Sinds kort wordt ter dekking van de verstrekkingen, bedoeld in paragraaf II.1 en in artikel 25 van de Landsverordening algemene ziektekostenverzekering en van de daaraan verbonden kosten van het uitvoeringsorgaan AZV, een heffing geheven over de bedrijfsomzetten die door ondernemers in het kader van hun bedrijf of beroep worden gerealiseerd door het leveren van goederen en het verrichten van diensten in Aruba. Deze bestemmingsheffing (de BAZV) bedraagt 1%, doch zal met ingang van 1 juli a.s. worden verhoogd tot 2%.

Naast invoering van genoemde heffing, pakt de recentelijk door het WEB gemaakte langlopende prijsafsprake ("hedging") zeer nadelig uit voor de Arubaanse consument.

De regering is zich ervan bewust dat genoemde ontwikkelingen mogelijk inflatoire effecten hebben voor de consument, voornamelijk de laagstbetaalde groep werknemers. Dientengevolge is zij ter compensatie van dit verlies voornemens het minimumloon te verhogen.

Een wijziging van het minimumloon kan ingevolge het derde lid van artikel 13 van de Landsverordening minimumlonen i.c. evenwel niet eerder plaatsvinden dan nadat de SER ter zake is gehoord. In dit kader verzoek ik u, indien mogelijk binnen een maand na dagtekening, om mij uw zienswijze hieromtrent te doen toekomen.


De Minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid,
Dhr. drs. Paul F.T. Croes

cc. de Directeur van de Directie Arbeid en Onderzoek



L.G. Smith Boulevard 134, Oranjestad, Aruba
Telefoon: (297) 583-2713
Fax: (297) 5838956